

Պատմություն 2016

ՀԱՐՑԱՏՈՄՍ

11 - րդ դասարան

I. ԹԵՍՏՍԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ

(17 միավոր)

1) <<ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ>>

(12 միավոր)

ա. Նշել ճիշտ պատասխանը. 1-8-րդ առաջադրանքներ: (0,5 X 8 = 4 միավոր)

1. Ե՞րբ պարսից շահը ճանաչեց Սյունիքում ստեղծված հայկական իշխանությունը և դաշինք կնքեց Դավիթ բեկի հետ:
 - 1) 1722 թ.
 - 2) 1723 թ.
 - 3) 1724 թ.
 - 4) 1727 թ.
2. Պարսկաստանի ո՞ր քաղաքում է ծնվել Հովսեփ Էմինը:
 - 1) Համադան
 - 2) Սպահան
 - 3) Թավրիզ
 - 4) Նոր Ջուղա
3. Ե՞րբ Նիկոյալ I ցարը հրամանագիր ստորագրեց Հայկական մարզ կազմավորելու վերաբերյալ՝
 - 1) 1828 թ. մարտի 11-ին
 - 2) 1828 թ. մարտի 21-ին
 - 3) 1830 թ. մարտի 31-ին
 - 4) 1836 թ. մարտի 11-ին
4. 1882 թ. Մոսկվայում մի խումբ հայ ուսանողների կողմից հիմնված <<Հայրենասերների միությունը>> գաղտնի կերպով տպագրում էր առաջին հայ քաղաքական լրագիրը՝
 - 1) ՍԱԳատամարտ
 - 2) ՍՀյուսիսսփայլ
 - 3) ՍԱԳատության ավետարեր
 - 4) ՍԵրիտասարդ Հայաստան
5. Բարենորոգումների մայիսյան ծրագիրը թուրքական սուլթանին հանձնվեց՝
 - 1) 1895 թ. մարտի 11-ին
 - 2) 1895 թ. մայիսի 11-ին
 - 3) 1895 թ. մայիսի 21-ին
 - 4) 1896 թ. մարտի 21-ին
6. Անդրանիկն իր զինակիցների հետ Ս. Առաքելոց վանք մտավ՝
 - 1) 1900 թ. նոյեմբերի 1-ին
 - 2) 1900 թ. նոյեմբերի 3-ին
 - 3) 1901 թ. նոյեմբերի 3-ին
 - 4) 1901 թ. նոյեմբերի 27-ին
7. 1912 թ. կաթողիկոսական կոնդակով ո՞վ նշանակվեց Եվրոպայում Ամենայն հայոց կաթողիկոսի լիազոր ներկայացուցիչ:
 - 1) Պողոս Նուբար փաշա
 - 2) Ավետիս Ահարոնյան
 - 3) Ալեքսանդր Մանթաշյանց
 - 4) Գարեգին եպս. Հովսեփյան
8. Ո՞վ ստորագրեց պետական լեզվի մասին Հայաստանի առաջին հանրապետության օրենքը:
 - 1) Ավետիսյան Ահարոնյան
 - 2) Նիկոլ Աղբալյան
 - 3) Ալեքսանդր Խատիսյան
 - 4) Լևոն Շանթ

բ. Լրացնել պատասխանը:

(1 X 4 = 4 միավոր)

1. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ:
(1 միավոր)

- ա) Հնչակյան կուսակցության ստեղծումը
- բ) Երիտթուրքական հեղաշրջումն օսմանյան Թուրքիայում
- գ) <<Բանկ Օտտոմանի>> գործողությունը Կ.Պոլսում
- դ) Մ. Կուկունյանի արշավանքը
- ե) Խանասորի արշավանքը

1	2	3	4	5

2. Մշակութային իրադարձությունները դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության :
(1 միավոր)

- ա) Հայկական նոր ձայնագրության ստեղծումը Հ. Լիմոնճյանի կողմից
- բ) <<Տարեգրություն>> պարբերականի հրատարակումը Վենետիկում
- գ) <<Ազդարար>> պարբերականի տպագրումը Մադրասում
- դ) <<Նոր բառգիրք Հայկազյան լեզուի>> բառարանի հրատարակումը
- ե) Մ. Չամչյանի <<Պատմություն Հայոց>> աշխատության հրատարակումը

1	2	3	4	5

3. Համապատասխանեցնել հեղինակների և նրանց ստեղծագործությունների անունները:
(1 միավոր)

- 1) Մեսրոպ Թաղիադյան
- 2) Զաքարիա Քանաքեռցի
- 3) Ալեքսանդր Երիցյան
- 4) Անտոն Գարագաշյան
- 5) Նիկողայոս Ադոնց

1	2	3	4	5

- ա) <<Քննական պատմություն հայոց>>
- բ) <<Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում>>
- գ) <<Ազգապատում>>
- դ) <<Ամենայն Հայոց կաթողիկոսությունը և Կովկասի հայք XIX դարում>>
- ե) <<Պատմություն>>
- զ) <<Ճանապարհորդություն ի Հայս>>

4. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերի հետ: (1 միավոր)

1) Խամսայի (Արցախի) մելիքությունների
ինքնավարության ստեղծումը	ա) 1839 թ.
2) Բարենորոգումների հրովարտակի (թանգիմաթ)
հրապարակումը սուլթանական կառավարության կողմից	բ) 1827 թ.
3) Ռուս-պարսկական հաշտության
պայմանագրի կնքումը Գյուլիստանում	գ) 1813 թ.
4) Ջեյթունի ապստամբությունը	դ) 1736 թ.
5) Երևանի բերդի գրավումը ռուսական զորքի կողմից	ե) 1862 թ.
	զ) 1828 թ.

1	2	3	4	5

գ. Գրել պատասխանները: (1 X 4 = 4 միավոր)

**1. Արցախի ազատագրական պայքարին վերաբերող պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:
(0,5 X 2 = 1 միավոր)**

- ա) 1722 թ. վերջին հայկական զինուժի շնորհիվ ամբողջ Արցախն ազատագրվել էր թուրքական տիրապետությունից:
- բ) Արցախի ազատագրական պայքարի ոգեշնչողն ու կազմակերպիչը Գանձասարի հայոց կաթողիկոս Եսայի Հասան-Ջալալյանն էր:
- գ) Արցախում կազմակերպվեցին պաշտպանական հենակետային ամրոցներ (սղնախներ), որոնցից առավել հայտնի էին Գյուլիստանի, Շոշի (Շուշի), Ավետարանոցի, Ջրաբերդի և Քարագլխի սղնախները:
- դ) 1725 թ. մարտին թուրքական երեք զորամաս ներխուժեց Արցախի Ջրաբերդ գավառ:
- ե) 1729-1731 թթ. թուրք զավթիչների դեմ պայքարում էր Գյուլիստանի սղնախը՝ Ավան և Թարխան հարյուրապետների գլխավորությամբ:

--	--

**2. Հայ ազգային կուսակցություններին վերաբերող պնդումներից որո՞նք են սխալ:
(0,5 X 2 = 1 միավոր)**

- ա) 1885 թ. աշնանը Վան քաղաքում գաղտնության պայմաններում Մկրտիչ Փորթուգալյանը հիմնադրում է առաջին հայ ազգային կուսակցությունը:
- բ) Մ. Փորթուգալյանի աշակերտները հետևում էին Ֆրանսիայի Մարսել քաղաքում լույս տեսնող «Արմենիա» թերթի ուղղությանը, իրենց կոչում էին «Արմենական», այստեղից էլ ծնունդ է առել կուսակցության անվանումը:
- գ) Հայ իրականության մեջ երկրորդ՝ Հնչակյան կուսակցությունն առաջացավ Հայաստանից դուրս՝ Շվեյցարիայի Ժնև քաղաքում:
- դ) 1892 թ. հուլիսի գաղտնի պայմաններում Թիֆլիսում տեղի ունեցավ ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովը (համագումարը), որը կուսակցությունը վերանվանեց «Հայ հեղափոխականների դաշնակցություն»:
- ե) «Դրոշակում» 1894 թ. տպագրվեց ՀՅԴ ծրագիրը, որի «Նպատակ» բաժնում ասվում էր, որ ապստամբության ճանապարհով անհրաժեշտ է հասնել Արևմտյան Հայաստանի ազատությանը:

--	--

3. Ռուսաստանի Ժամանակավոր կառավարության 1917 թ. ապրիլին ընդունված որոշման վերաբերյալ ստորև բերված պնդումներից նշել երկուսը, որոնք ճիշտ չեն:

(0,5 X 2 = 1 միավոր)

ա) 1917 թ. ապրիլի 26-ին հրապարակվեց Ռուսաստանի Ժամանակավոր կառավարության որոշումը Արևմտյան Հայաստանի գրավյալ տարածքում կառավարման նոր ձև մտցնելու մասին:

բ) Որոշման մեջ առաջին անգամ պաշտոնապես ճանաչվեց և ձևակերպում ստացավ Օսմանյան կայսրությունից նվաճված տարածքի հայկական մասը որպես վարչական առանձին միավոր՝ «Թուրքահայաստան» անունով:

գ) Մինչև Արևմտյան Հայաստանի կարգավիճակը վերջնականորեն որոշելը՝ գրավված տարածքում ստեղծված երեք հայկական մարզերը՝ Էրզրում, Խնուս, Վան, կառավարվելու էին գեներալ-կոմիսարի և նրա երկու օգնականների միջոցով:

դ) Գլխավոր կոմիսար նշանակվեց գեներալ Ավերյանովը, քաղաքացիական գծով տեղակալ՝ Հայկ Բժշկյանցը:

ե) Արևմտահայաստանի գեներալ-կոմիսարին ուղղված գաղտնի «Ղեկավար հրահանգներում» Ժամանակավոր կառավարությունը հրահանգում էր այդ տարածքում ապրած, նաև առհասարակ նախկին թուրքահպատակ հայերին, ինչպես նաև՝ քրդերին և լազերին, թույլատրել վերադառնալ այդ մարզերը :

--	--

4. Ստորև բերվածներից ընտրել երկու ճիշտ պնդում, որոնք վերաբերում են Մայիսյան ապստամբությանը (1920 թ.):

(0,5 X 2 = 1 միավոր)

ա) Բոլշևիկների Ալեքսանդրապոլի կոմիտեն նամակներ ուղարկեց Արմենկոմ (Հայաստանի կոմիտե)՝ խնդրելով զինված ապստամբություն սկսելու թույլտվություն:

բ) Արմենկոմը նամակով դիմեց ՌԿ(բ)Կ Կովկասյան բյուրոյին, այնուհետև Ալեքսանդրապոլ ուղարկեց իր ներկայացուցիչներին՝ Դրաստամատ Տեր-Սիմոնյանին և Գևորգ Ղարիբջանյանին:

գ) Մայիսի 7-ին կայացած բոլշևիկների ընդլայնված խորհրդակցությունը որոշեց ապստամբությունը միաժամանակ սկսել Ալեքսանդրապոլից, Իջևանից, Նոյեմբերյանից և Արտաշատից:

դ) Մայիսի 5-ին հրաժարական տված Ա. Խատիսյանի կառավարությանը փոխարինած Ս. Վրացյանի բյուրո-կառավարությունը որդեգրեց կոշտ քաղաքականություն, սահմանվեցին խստագույն պատիժներ:

ե) Մոտենալով Ալեքսանդրապոլին՝ կառավարական զորքերի հրամանատար Սեպուհը վերջնազոր ներկայացրեց Ռազմահեղափոխական կոմիտեին՝ անձնատուր լինելու մասին:

զ) Մայիսի 26-ի երեկոյան վերջնազորի հարցը քննարկվեց Ռազմհեղկոմի նիստում, որոշվեց քաղաքն առանց դիմադրության հանձնել:

--	--

2) <<ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ>>

(5 միավոր)

ա. Նշել ճիշտ պատասխանը. 1-4-րդ առաջադրանքներ: (0,5 X 4 = 2 միավոր)

1. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկվածներից ո՞ր իրադարձությունն է տեղի ունեցել վերջինը:

- 1) Հռոմեական կայսրության բաժանումը Արևելյան և Արևմտյան մասերի
- 2) Կոստանդնուպոլսի համալսարանի ստեղծումը
- 3) Մուհամեդի փախուստը (հիջրա) Մեքքային Մեդինա
- 4) Կորդովայի խալիֆայության ստեղծումը
- 5) Կիևի գրավումը Օլեգի կողմից. Հին Ռուսիա պետության ստեղծումը

2. Ո՞վ է <<Ֆիզարոյի ամուսնությունը>> օպերայի հեղինակը:

- 1) Ջ. Վերդի 2) Վ. Մոցարտ 3) Ջ. Ռոսինի 4) Լ. Բեթհովեն

3. Ե՞րբ Ավստրիական կայսրությունը վերածվեց երկմիասնական պետության՝ Ավստրո-Հունգարիա անունով:

- 1) 1848 թ. 2) 1849 թ. 3) 1866 թ. 4) 1867 թ

4. Ե՞րբ Ֆրանսիան դարձավ նախագահական հանրապետություն, իսկ Շարլ դը Գոլը՝ նրա առաջին նախագահը:

- 1) 1948 թ. 2) 1958 թ. 3) 1962 թ. 4) 1968 թ

բ. (1 X 2 = 2 միավոր)

1. Գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձությունների հետ: (1 միավոր)

1) Խաչակրաց երրորդ արշավանքը	ա) Ուրբանոս II պապ
2) Խաչակրաց շարժման սկիզբը	բ) Շահ Աքբար
3) Երուսաղեմի գրավումը	գ) Շահ Ջահան
4) Մեծ Մողոլի տերության հիմնումը
Հնդկաստանում	դ) Սալահ ադ Դին
5) Թաջ-Մահալ մզկիթ-դամբարանի կառուցումն
Ագրայում	ե) Բաբուր
զ) Ռիչարդ I Առյուծասիրտ

1	2	3	4	5

2. Մշակույթի ուղղությունները համապատասխանեցնել դրանք ներկայացնող հեղինակների անունների հետ: (1 միավոր)

- 1) Հ. Բյուլ
- ա) Երաժշտություն

- 2) Մ. Շագալ
- 3) Լ. Արմաթրոնգ
- 4) Ա. Տարկովսկի
- 5) Օ. Ռոդեն

- բ) Գրականություն
- գ) Ճարտարապետություն
- դ) Գեղանկարչություն
- ե) Կինոարվեստ
- զ) Քանդակագործություն

1	2	3	4	5

գ. (0,5 X 2 = 1 միավոր)

1. Բերված պնդումներից ընտրել երկուսը, որոնք չեն վերաբերում <<Սյունիսենյան գործարքին>> (1938 թ.):

- ա) 1938 թ. սեպտեմբերին Սյունիսենում տեղի ունեցավ հանդիպում՝ Չերչիլի, Դալադիեի, Հիտլերի և Մուսսոլինիի մասնակցությամբ:
- բ) 1938 թ. սեպտեմբերյան հանդիպման արդյունքում կայացավ <<Սյունիսենյան գործարքը>>:
- գ) Սուդեթի մարզը և Չեխոսլովակիայի մի շարք շրջաններ տրվեցի Գերմանիային, Լեհաստանին և Հունգարիային:
- դ) Մեծ Բրիտանիան և Ֆրանսիան հույս ունեին, թե Եվրոպայում խաղաղությունն ապահովված է, սակայն արդեն 1939 թ. Գերմանիան զավթեց Չեխոսլովակիայի նաև մնացած մասը:
- ե) Չեխիան և Սլովակիան դարձան գերմանական պրոտեկտորատ, իսկ Մորավիայում ստեղծվեց ֆաշիստական կառավարություն:

1	2

II. ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ԱԶԱՏ ՇԱՐՄԱԴՐԱՆՔՈՎ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ (3 միավոր)

Հայ ազատագրական պայքարը 20-րդ դարի սկզբին

- ա. Ներկայացրեք հայ ժողովրդի պայքարը Ռուսաստանի գաղութային քաղաքականության դեմ: Ձեր կարծիքով՝ ո՞րն էր 1903 թ. հունիսի 12-ի օրենքի իրական նպատակը: Ի՞նչ ավարտ ունեցավ հայության միահամուռ պայքարը:
- բ. Ներկայացրեք հայ-թաթարական ընդհարումների պատճառները, սկիզբը և հետագա ընթացքը: Ովքե՞ր կազմակերպեցին և աչքի ընկան ինքնապաշտպանական կռիվներում:
- գ. Ներկայացրեք Հայոց եկեղեցու դիրքորոշումն ու գործունեությունը: Ձեր կարծիքով՝ ի՞նչ հետևանքներ ունեցան հայ-թաթարական ընդհարումները և որո՞նք են այդ իրադարձությունների պատմական դասերը:

Է. Մինասյան
Պատմության հանձնաժողովի նախագահ,
պատմագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր